

РЕЦЕНЗІЯ

першого проректора, професора кафедри виробництва, ремонту та матеріалознавства,

кандидата технічних наук, професора

Мельниченко Олександра Івановича

на дисертаційну роботу **Іщенко Віталія Анатолійовича**

на тему «**Ціннісно-орієнтоване управління проєктами в галузі пасажирських перевезень**»,

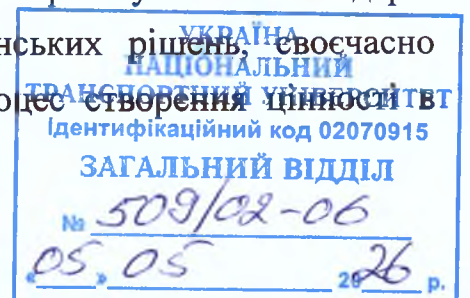
яка представлена на здобуття ступеня доктора філософії у галузі 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Актуальність напряму дослідження та її зв'язок з науковими темами

Будь-яка діяльність у сфері пасажирських перевезень потребує впорядкованого управління, оскільки своєчасність, безпека та якість надання транспортних послуг формується через злагоджену роботу великої кількості учасників процесів перевезень та значної кількості власне самих процесів. Управління охоплює планування маршрутів та графіків, організацію роботи транспортних засобів, координацію персоналу, підтримання технічного стану транспортної інфраструктури та забезпечення ефективної комунікації із пасажирями.

З огляду на те, що проєкти пасажирських перевезень є складними системами, які поєднують логістичні, безпекові та соціальні аспекти, управління ними потребує застосування структурованих управлінських підходів, характерних для сучасного управління, але адаптованих до специфіки транспортної галузі.

У цьому контексті, впровадження методології управління проєктами, зокрема ціннісно-орієнтованого підходу, створює дієвий інструментарій підвищення ефективності та успішності проєктів в галузі пасажирських перевезень. Такий підхід дозволить узгоджувати інтереси усіх стейкхолдерів проєктів, формувати логіку прийняття управлінських рішень, своєчасно виявляти потенційні ризики та оптимізувати процес створення цінності в межах процесу перевезень.

Ще залишаються відкритими питання забезпечення результативності планування, координації, реалізації проєктів в галузі пасажирських перевезень, що обумовлює необхідність розробки та вдосконалення моделей та методів ціннісно-орієнтованого управління, які дозволяють одночасно підвищувати цінність транспортної послуги та знижувати ризики.

Таким чином, дослідження, які проводяться в дисертаційній роботі, являють собою актуальне науково-прикладне завдання.

Робота виконана у відповідності до тематики наукових планів кафедри логістики та проєктного менеджменту Національного транспортного університету в рамках науково-дослідної роботи “Управління проєктами громадської участі в значних і найзначніших містах України” (номер державної реєстрації 0124U101138), «Моделі і методи раціонального управління логістичними системами в ланцюгах постачань» (номер державної реєстрації 0125U000631), «Моделі та методи управління проєктами пасажирських перевезень» (номер державної реєстрації 0126U000744) де автор був виконавцем окремих розділів.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів

Проведено аналіз наукових досліджень та практичних результатів щодо особливостей проєктів в галузі пасажирських перевезень, моделей та методів управління проєктами на основі ціннісно-орієнтованого підходу;

- розроблено концептуальну модель ціннісно-орієнтованого управління проєктами в галузі пасажирських перевезень;

- розроблено когнітивну модель ціннісно-орієнтованого управління проєктами в галузі пасажирських перевезень;

- вдосконалено метод управління ризиками проєктів в галузі пасажирських перевезень;

- вдосконалено модель оцінки цінності проєкту пасажирських перевезень;

- отримав подальший розвиток методу управління цінністю проєктів пасажирських перевезень;

- застосовано на практиці розроблені інструменти ціннісно-орієнтованого управління проєктами в галузі пасажирських перевезень.

Практичне значення одержаних результатів наукового дослідження полягає в розробці інформаційної системи ціннісно-орієнтованого управління проектами в галузі пасажирських перевезень, яка ґрунтується на основі розроблених автором нових моделей та методів управління такими проектами з використанням ціннісно-орієнтованого та ризико-орієнтованого підходів.

Практичне значення результатів роботи підтверджується впровадженням їх в практику, а саме акти: Міністерство економіки, довілля та сільського господарства України від 30 грудня 2025 року; ТОВ «ЕЛІТ-АВТО СЕРВІС» від 29 грудня 2025 року; ТОВ «ТЕХОГЛЯД 2020» від 28 грудня 2025 року та ТОВ «ВАШ ШЛЯХ» від 17 грудня 2025 року. Результати роботи можуть бути використані в діяльності організацій будь-якої форми власності.

Основні науково-методичні положення дисертаційної роботи були також впроваджені в навчальний процес на кафедрі логістики та проектного менеджменту Національного транспортного університету МОН України при розробленні програм, си́лабусів і викладанні довгострокових навчальних курсів (акт впровадження від 22.12.2025 р.).

Ступінь новизни результатів дисертаційного дослідження

Вперше:

– розроблено концептуальну модель управління проектами пасажирських перевезень на автотранспортних підприємствах, яка, на відміну від існуючих, ґрунтується на ціннісно-орієнтованому підході, що дозволяє системно мінімізувати проєктні ризики та максимізувати цінність транспортного продукту для кожної групи стейкхолдерів;

– запропоновано когнітивну модель управління, що дозволяє формалізувати та аналізувати латентні взаємозв'язки між факторами впливу на проєкт, надаючи менеджменту автотранспортних підприємств інструментарій для адаптивного реагування на зміну кон'юнктури ринку пасажирських перевезень.

Удосконалено:

– модель оцінювання цінності проєкту, яка дозволяє проєктному менеджеру в режимі реального часу здійснювати моніторинг індикаторів успішності та ідентифікувати детермінанти, що стримують ефективну реалізацію стратегічних цілей перевізника;

– метод ризик-менеджменту проєктів, який доповнено положеннями щодо врахування поведінкових аспектів та специфічних інтересів стейкхолдерів, що забезпечує превентивне зниження негативного впливу ризиків на ціннісні параметри проєкту в умовах автотранспортного підприємства;

– метод ідентифікації стейкхолдерів, який адаптовано до умов пасажирських перевезень, що уможливило формування дієвої системи моніторингу та регулювання взаємодії учасників проєкту, гарантуючи ефективну координацію їхніх інтересів.

Отримав подальший розвиток:

– метод управління цінністю проєктів, шляхом інтеграції механізмів задоволення потреб стейкхолдерів та управління ризиками в єдиний управлінський цикл, що дозволяє забезпечити баланс інтересів та отримання запланованого корисного ефекту від реалізації транспортних проєктів.

Повнота опублікування основних положень дисертації.

За результатами дослідження опубліковано 13 наукових праць: з них, статей у наукових фахових виданнях України – 4, з яких 1 включена до міжнародної наукометричної бази Scopus; 9 тез доповідей на наукових конференціях.

Висновки по роботі є повними, а рекомендації щодо використання результатів дисертаційної роботи в повній мірі висвітлюють теоретичний та прикладний характер роботи.

Назва дисертації відображає її зміст і повністю відповідає паспорту спеціальності 073 «Менеджмент».

Структура та основний зміст дисертації

Структура та подання дисертаційного дослідження відповідає економічній спеціальності – дисертаційна робота складається з вступу, 3

розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Результати дослідження опубліковані у достатній кількості в 13-ти наукових працях, що відповідає вимогам повного оприлюднення результатів дослідження.

У першому розділі відмічено, що пасажирські перевезення є невід'ємною частиною сучасності, оскільки вони здатні забезпечити мобільність зростаючої кількості населення, формують доступність соціально-економічних послуг, виступають ключовим інструментарієм функціонування транспортної інфраструктури міст, сіл та впливає на якість урбаністичного середовища.

Проведений аналіз свідчить, що проєктний підхід в управлінні пасажирськими перевезеннями дозволяє структурувати складні процеси перевезень, узгоджувати дії учасників цих процесів та покращувати результативність через зважене планування маршрутів перевезень, раціональне використання транспортних засобів, своєчасне реагування на зміни попиту та вимог пасажирів, а також на імовірні ризики, обмеження, які впливають на якість та стабільність перевезень.

У роботі приділена увага цінності проєкту, як гаранту досягнення очікуваних результатів та узгодження інтересів усіх стейкхолдерів. Саме орієнтація на цінність проєкту дозволяє формувати стратегію розвитку проєкту, де кожний етап сприяє покращенню якості надання послуг та конкурентоспроможності на ринку перевізників.

В другому розділі розроблена концептуальна модель управління проєктами в галузі пасажирських перевезень, яка реалізована на основі ціннісно-орієнтованого управління P2M та підсилена компонентом «Інформаційна система», дозволяє мінімізувати ризики проєкту і забезпечити максимізацію цінності продукту проєкту для кожного стейкхолдера, досягаючи узгодженої цінності проєкту в цілому.

Розроблена когнітивна модель ціннісно-орієнтованого управління проєктами у сфері пасажирських перевезень забезпечує цілісне бачення причино-наслідкових зв'язків між ключовими факторами впливу, що покращує аналітику ризиків.

На основі представлених моделей, розроблено метод ціннісно-орієнтованого управління проєктами в галузі пасажирських перевезень, що спрямований на формування та підтримання цінності проєкту. Метод передбачає зниження рівня проєктних ризиків, підвищення досяжної цінності проєкту шляхом раннього виявлення конфлікту інтересів стейкхолдерів та

застосування інструментарію ризик-менеджменту. Такій підхід забезпечить збалансований розподіл вигод між стейкхолдерами та покращить захист проектів від ризиків.

В третьому розділі представлені результати з розробки інформаційної системи ціннісно-орієнтованого управління проектами у сфері пасажирських перевезень, у межах якого визначено цільові платформи, вимоги до інтерфейсу, інструменти розробки та спроектовано архітектуру застосунку та бази даних. Представлено хід практичної реалізації рівня робочого прототипу з повним функціоналом та сформованим початковим дизайном.

Загальний висновок за аналізом змісту дисертації

Зміст дисертації Іщенко В.А. демонструє комплексний та системний підхід до вирішення актуальної науково-прикладної проблеми – розробка інформаційної системи ціннісно-орієнтованого управління проектами в галузі пасажирських перевезень, яка ґрунтується на основі розроблених автором нових моделей та методів управління такими проектами з використанням ціннісно-орієнтованого та ризико-орієнтованого підходів. Логічна послідовність розділів свідчить про високий рівень підготовки та повноту дисертаційного дослідження. Такий обсяг і глибина опрацювання матеріалу повністю відповідають вимогам, що ставляться до наукових робіт рівня доктора філософії за спеціальністю 073 Менеджмент.

Оформлення дисертації та її структурних елементів (рисунків, таблиць, списку використаних джерел) відповідають всім встановленим вимогам МОН України. Посилання на літературні джерела, результати досліджень вітчизняних і закордонних вчених, а також на дані інформаційних систем у тексті роботи виконані коректно та супроводжуються належним науковим аналізом, що підтверджує дотримання автором принципів академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Представлена дисертація Іщенко В.А. є цілісною, логічно завершеною та самостійно виконаною науковою працею, що заслуговує на високу оцінку. Разом з тим, під час ознайомлення з її змістом виникли певні дискусійні питання та зауваження, які потребують додаткових пояснень:

1. Перший розділ «Аналіз предметної області та постановка задачі» перевищує 20% основного тексту дисертаційного дослідження.

2. Не достатньо обґрунтовано застосування моделі оцінки цінності проєкту пасажирських перевезень в розділі 2.

3. Не достатньо повно описано, як проводилась розробка інформаційної системи ціннісно-орієнтованого управління проєктами у сфері пасажирських перевезень в розділі 3.

Зазначені зауваження та побажання не применшують значущості отриманих результатів і не впливають на загальний позитивний висновок щодо якості дисертаційного дослідження.

Загальний висновок

Дисертація **Іщенко Віталія Анатолійовича** на тему «**Ціннісно-орієнтоване управління проєктами в галузі пасажирських перевезень**» відповідає принципам доброчесності, характеризується науковою новизною та вирішує науково-практичне завдання, що стосується розробки інформаційної системи ціннісно-орієнтованого управління проєктами в галузі пасажирських перевезень, яка ґрунтується на основі розроблених автором нових моделей та методів управління такими проєктами з використанням ціннісно-орієнтованого та ризико-орієнтованого підходів.

Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, що за структурою, змістом, оформленням та повнотою висвітлення результатів у наукових виданнях відповідає вимогам п.6-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи», затвердженого Постановою Кабінету міністрів України №44 від 12 січня 2022 р., а її автор, Іщенко Віталій Анатолійович заслуговує присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 07 «Управління та адмініструвати» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент,

перший проректор, професор кафедри виробництва,
ремонтів та матеріалознавства

Национального транспортного университета

канд. техн. наук, професор

транспортиного университета

Олександр ІВАНУШКО

«04» 05 2026 р.

Олександр МЕЛЬНИЧЕНКО